

Sundheds- og Ældreministeriet

ivr@sum.dk og chs@sum.dk
cc: sum@sum.dk

8. februar 2018 · aw

Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (Styrket tilsyn på ældreområdet)

Ældre Sagen takker for muligheden for at afgive høringssvar i forhold til et styrket tilsyn på ældreområdet, hvor Styrelsen for Patientsikkerhed i en forsøgsperiode skal føre et risikobaseret tilsyn med den personlige hjælp, omsorg og pleje efter servicelovens § 83-87 på plejecentre, midlertidige pladser og hjemmeplejeenheder.

Ældre Sagen finder det overordnet meget relevant og positivt at styrke det social- og plejefaglige tilsyn på ældreområdet, idet vi i flere sammenhænge har gjort de bagvedliggende tanker, der fremgår af lovforslaget, gældende i forbindelse med andre høringer, møder med ministeriet m.v.

Ældre Sagen ser det især positivt, at uvildigheden i tilsynet styrkes. At tilsynet bør være uvildigt og uafhængigt er noget, Ældre Sagen har arbejdet for i lang tid, da vi finder det problematisk, at kommuner fører tilsyn med sig selv.

Den nødvendige faglighed bør inddrages

Det fremgår af lovforslaget, at Styrelsen for Patientsikkerhed i løbet af foråret 2018 skal udvikle risikoparametre på det social- og plejefaglige område, som kan indikere, at der ikke leveres pleje og omsorg af tilstrækkelig kvalitet. Der skal endvidere opstilles relevante målpunkter for tilsynet, som giver mulighed for læring og kontrol.

Ældre Sagen mener, det er positivt, at man opstiller indikatorer og målpunkter for tilsynet. Det kan være med til at sikre en mere ensartet kvalitetsmåling på det social- og plejefaglige område og samtidig bruges som værktøjer til erfaringsudveksling og læring på tværs af landets plejecentre, midlertidige pladser og hjemmeplejeenheder.

For at sikre et så effektivt og relevant tilsyn med det social- og plejefaglige område som muligt bør Styrelsen for Patientsikkerhed i arbejdet med at udvikle risikoparametre og målpunkter fra begyndelsen inddrage relevante fagpersoner, organisationer m.v. med den nødvendige erfaring, viden og faglighed på området. Styrelsen for Patientsikkerhed har i dag en stærk sundhedsfaglig profil, som bør suppleres med en stærk faglighed på det social- og plejefaglige område. Ældre Sagen vil gerne være behjælpelig med relevant viden og erfaring på området.

Det fremgår af lovforslaget, at Styrelsen for Patientsikkerhed i arbejdet med udvikling af model for et risikobaseret tilsyn med personlig hjælp, omsorg og pleje efter serviceloven vil drage nytte af erfaringerne fra det nuværende risikobaserede tilsyn efter sundhedsloven i forhold til identifikation af og tilsyn med risikoområder og fastsættelse af målepunkter tilpasset efter de særlige forhold på det social- og plejefaglige område. Dette er begrundet i, at der er tegn på, at de steder, hvor der er problemer i forhold til den sundhedsfaglige indsats, vil der typisk også være problemer i forhold til den social- og plejefaglige indsats.

Ældre Sagen kan sagtens se flere fordele i at drage nytte af erfaringerne fra det sundhedsfaglige tilsyn. Ældre Sagen opfordrer dog samtidig til, at Styrelsen for Patientsikkerhed også er opmærksom på de forskelle, der foreligger mellem de to lovgivninger.

Ligeledes bør Styrelsen for Patientsikkerhed sikre, at de medarbejdere, der skal udføre tilsynene med det social- og plejefaglige område, har de nødvendige erfaringer og kompetencer på området.

Derudover opfordrer Ældre Sagen også til at inddrage borgernes og pårørendes oplevelser og erfaringer i tilsynet. I en værdig ældrepleje er borgernes oplevelse af indsatsers effekt et væsentligt parameter for kvaliteten, herunder hvad den enkelte borger oplever at få ud af hjælpen i forhold til livskvalitet, selvformåen, uafhængighed og brugerindflydelse.

Endelig opfordrer Ældre Sagen til, at risikoparametre og målpunkter understøtter kommunernes værdighedspolitikker.

Personaleressourcer som tilsynsområde

For at sikre en værdig ældrepleje må der nødvendigvis være nogle rammer til stede, der understøtter borgernes livskvalitet, sundhed og sikkerhed. Det handler blandt andet om tilstrækkelige ressourcer, tilstrækkelige personalenormeringer, rette kompetencer og ordentlige faciliteter.

Derfor opfordrer Ældre Sagen til, at det styrkede tilsyn har opmærksomhed på, hvorvidt der er sammenhæng mellem de opgaver, medarbejderne skal varetage, og de normeringer og kompetencer, der er på plejecentrene, de midlertidige pladser og i hjemmeplejeenhederne.

Der bør være flere uanmeldte tilsyn

Styrelsen for Patientsikkerhed skal ifølge lovforslaget føre et risikobaseret tilsyn, hvor udvælgelsen af enheder til tilsyn sker såvel reaktivt som planlagt. Det fremgår dog ikke tydeligt, hvor mange af disse tilsynsbesøg der vil være anmeldte hhv. uanmeldte. Ifølge Styrelsen for Patientsikkerhed bliver det sundhedsfaglige tilsyn normalt foretaget efter varsling af behandlingsstedet 6 uger før besøget. Derfor kan det forventes, at der i tilsynet med det social- og plejefaglige område også vil være normal praksis med anmeldte tilsynsbesøg fremfor uanmeldte.

Ifølge information på Styrelsen for Patientsikkerheds hjemmeside kan et reaktivt tilsyn både være varslet og uvarslet. Og uvarslede tilsyn bruges kun, *"hvis Styrelsen for Patientsikkerhed har brug for at danne sig et øjebliksbillede af situationen, eller hvis formålet med undersøgelsen ellers kan forspildes."*

Ældre Sagen finder det bekymrende, at der ikke med sikkerhed kan vides, hvor mange tilsyn der er uanmeldte. Desuden viser erfaringerne med det risikobaserede tilsyn på det sundhedsfaglige område i 2017, at de reaktive tilsyn udgør en brøkdel af de totale antallet af tilsyn.

Ældre Sagen finder det bekymrende, at der sker en udvikling mod flere anmeldte tilsyn på ældreområdet. Der er det ovennævnte risikobaserede tilsyn med det sundhedsfaglige område, men også en udvikling på det kommunale område, hvor der i frikommuneforsøget nu er mulighed for, at det kommunale plejehjemstilsyn (efter Servicelovens § 151, stk. 2, 1. pkt.) kan foretages anmeldt frem for uanmeldt.

Ligesom Ældre Sagen har udtrykt i høringssvaret vedrørende udkast til lov om frikommunenetværk og de overordnede lovgivningsmæssige rammer for frikommuneforsøg 2016-2020, går Ældre Sagens bekymring på, at manglen på uanmeldte tilsynsbesøg kan betyde, at man får en forringet indsigt i, hvordan dagligdagen udformer sig – herunder kritiske forhold – fordi det pågældende sted netop får en mulighed for at ”forberede” sig på tilsynsbesøget. Af hensyn til sikkerheden for de svageste borgere mener vi derfor, at der er behov for uanmeldt opsyn med forholdene. Uanmeldte tilsynsbesøg forhindrer ikke, at man også kan følge op med læring i forbindelse med forhold, der kan forbedres.

Ældre Sagen opfordrer derfor Styrelsen for Patientsikkerhed til at finde en mere afbalanceret vægning mellem de planlagte og de uanmeldte tilsyn.

Offentliggørelse af tilsynsrapporter

Det fremgår af lovforslaget, at Styrelsen for Patientsikkerhed vil udmønte nærmere regler om, at tilsynsrapporterne skal gøres tilgængelige på Styrelsen for Patientsikkerheds hjemmeside, samt at tilsynsrapporten om den enkelte enhed skal være let tilgængelig på enhedens eventuelle hjemmeside, og at den seneste tilsynsrapport skal være umiddelbart tilgængelig på selve enheden.

Ældre Sagen foreslår, at tilsynsrapporten derudover bør være tilgængelig på den gældende kommunes hjemmeside.

Nem adgang for bekymringshenvendelser

Det fremgår af lovforslaget, at det ikke vil være muligt at identificere samtlige plejeboliger, midlertidige pladser, hjemmeplejeenheder m.v., der måtte have alvorlige problemer i forhold til, at den personlige hjælp, omsorg og pleje m.v. har den fornødne kvalitet. Der vil være enheder, der først identificeres på baggrund af bekymringshenvendelser m.m.

Det er derfor helt afgørende, at der er en tilgængelig og nem indgang for borgerne til Styrelsen for Patientsikkerhed, så det er helt tydeligt, hvor man skal henvende sig, hvis man har en bekymringshenvendelse.

Ældre Sagen vil gerne være behjælpelig med at synliggøre mulighederne for, at fx pårørende kan kontakte Styrelsen for Patientsikkerhed med en konkret bekymring fra den 1. juli 2018, når loven forventes at træde i kraft.

Endelig opfordrer Ældre Sagen til, at mange af de gode elementer i det risikobaserede tilsyn med den personlige hjælp, omsorg og pleje efter servicelovens § 83-87 på plejecentre, midlertidige pladser og hjemmeplejeenheder, også anvendes i kommunernes tilsyn efter servicelovens § 151.

Ældre Sagen håber også, at tilsynet efter forsøgsperioden vil få ressourcer til et vedvarende effektivt uvildigt tilsyn.

Venlig hilsen

Bjarne Hastrup
Adm. direktør